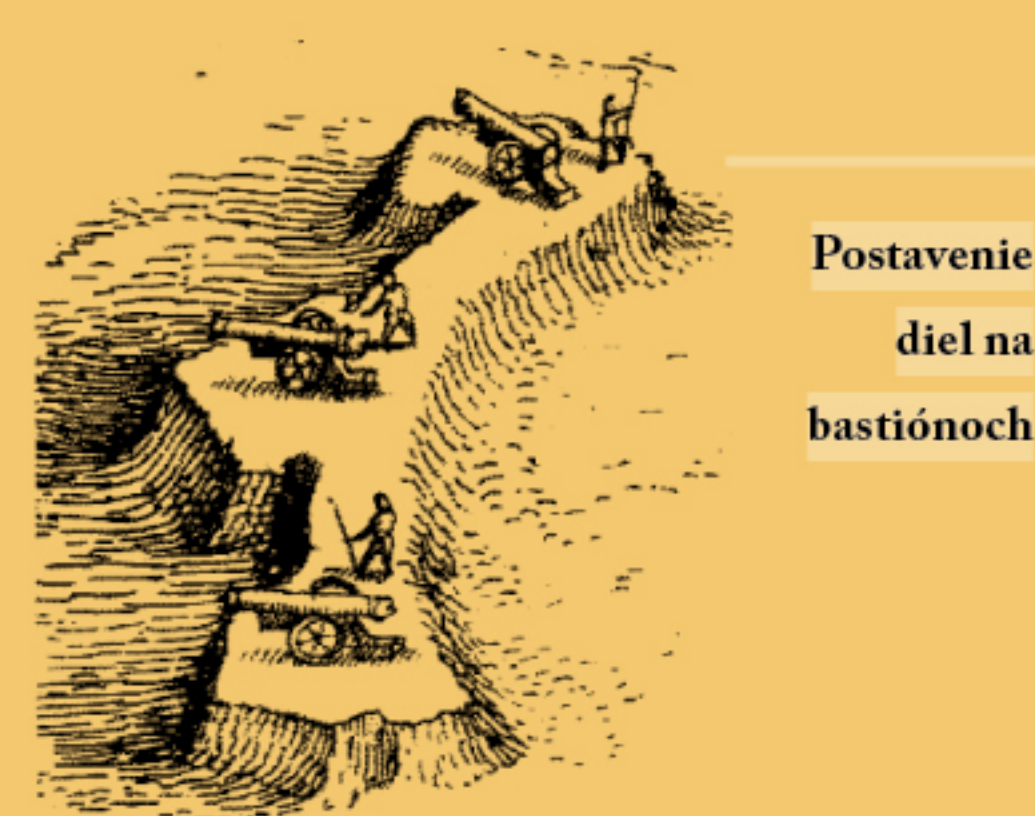

Turecké nebezpečenstvo a uhorské stavovské povstania

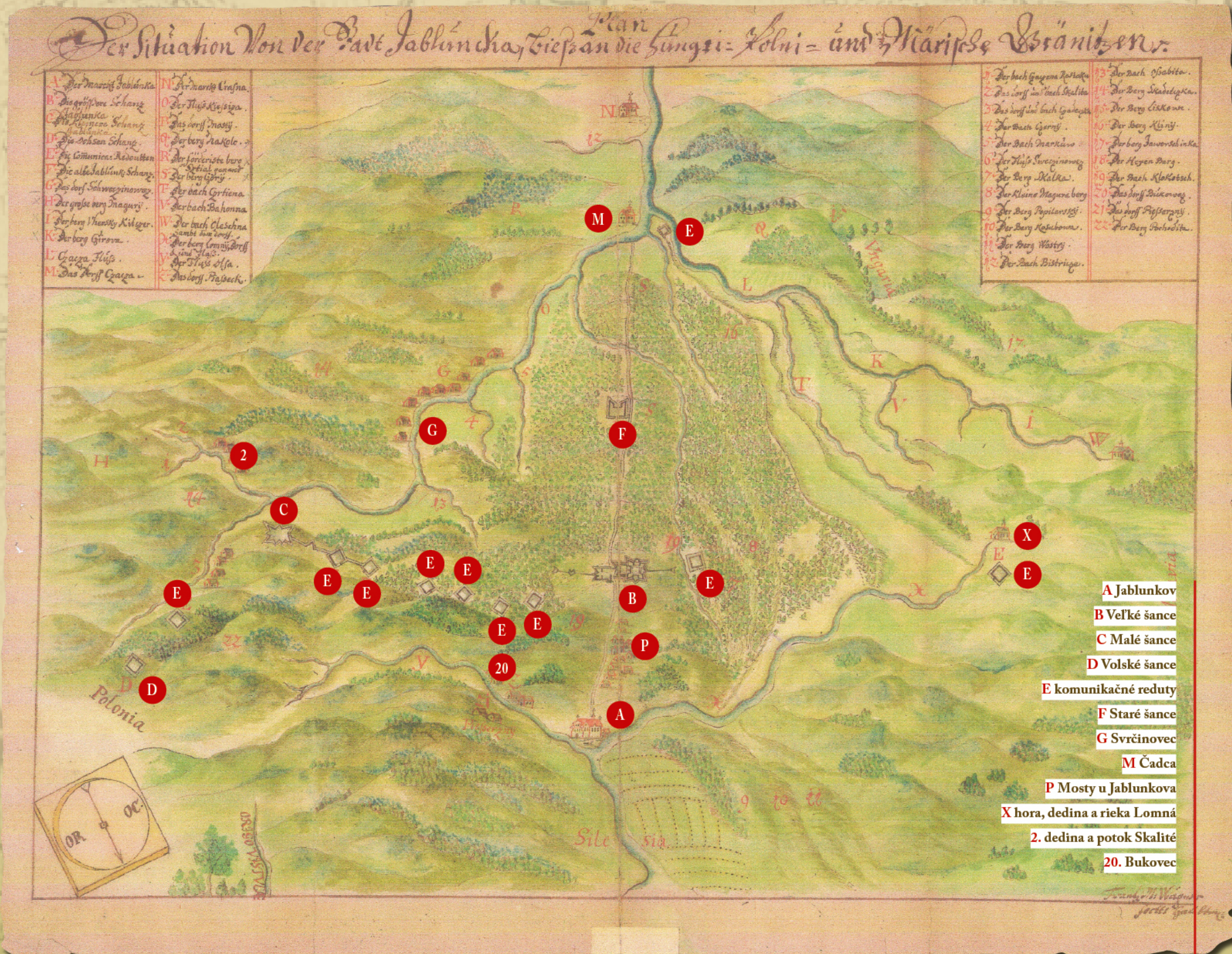
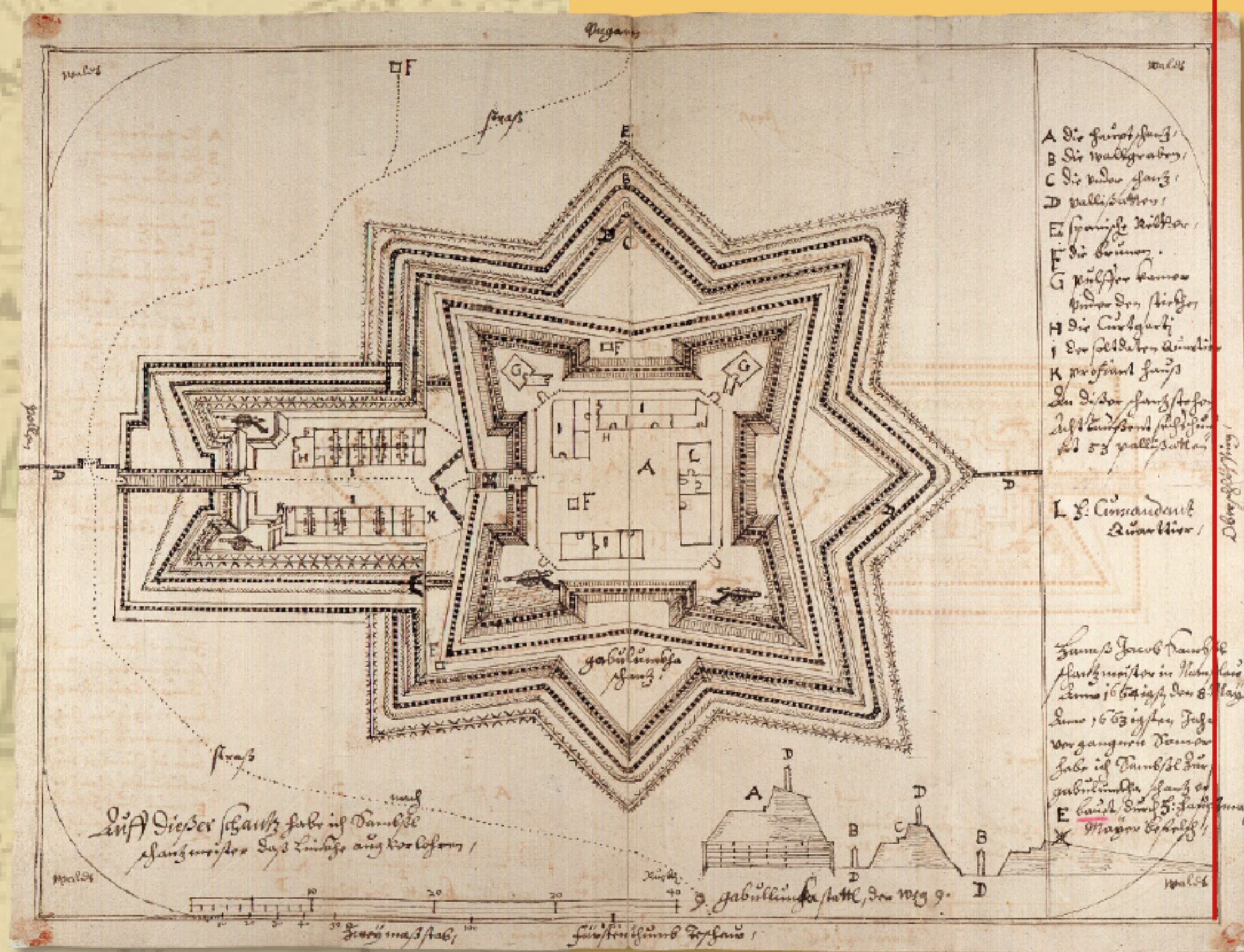
(Jablunkovské šance do uzavretia Szatmárskeho mieru)

Po skončení tridsaťročnej vojny mali byť jablunkovské šance zničené, aby sa nedostali do rúk uhorským povstalcom. K demolácii šancov však nedošlo. Prestavba Veľkých šancov z roku 1663 mala súvislosť s vážnou hrozbou tureckého nebezpečenstva, ktoré vyvrcholilo druhým obliehaním Viedne v roku 1683. V tej dobe Turci prenikli hlboko na územie Slovenska, dobyli pevnosť Nové Zámky a ich oddiely podnikali lúpežné vpády na územie Moravy. K tureckému nebezpečenstvu sa pridávalo nebezpečenstvo uhorských stavovských povstaní, ktoré ukončilo až podpísanie tzv. Szatmárskeho mieru v roku 1711. K najväčším patrilo povstanie Imricha Tökölyho (1678–1683). K neúspešnému útoku Tökölyho prívržencov na šance došlo v roku 1680, kedy boli povstalci odrazení veliteľom obrany priesmyku Thimom. Na počiatku 18. storočia ohrozovalo južnú sliezsku hranicu veľké povstanie sedmohradského kniežaťa Františka Rákociho, kedy povstalci operovali na území celej Trenčianskej stolice. Obranu priesmyku pred Rákociho povstalcami viedol v rokoch 1704–1709 slobodný pán Henrich Viliam Vlček z Dobrej Zemice.

Postavenie diel na bastiónoch

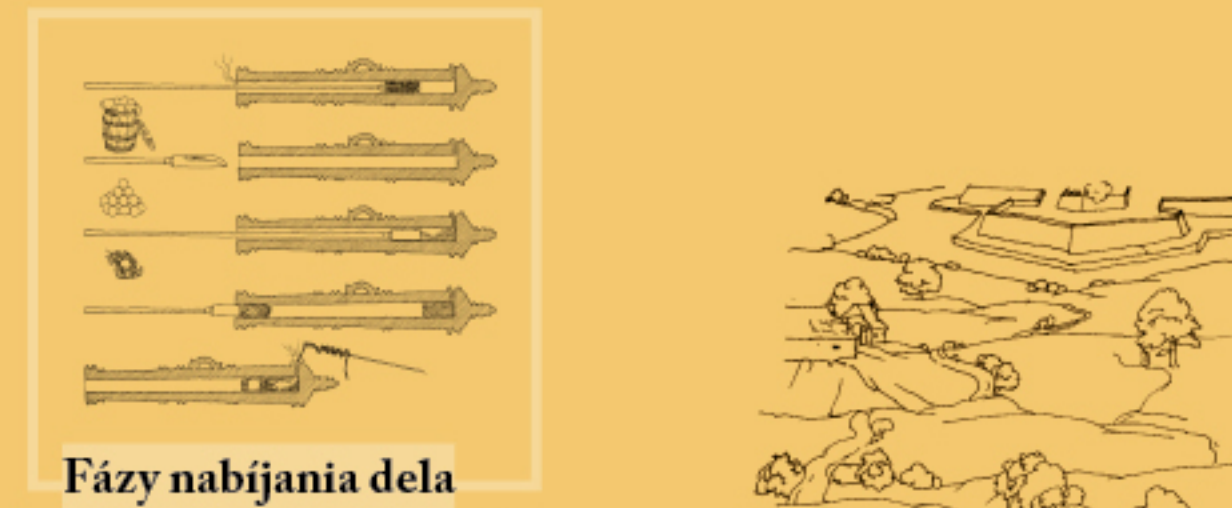
Prestavba Veľkej šance v roku 1663

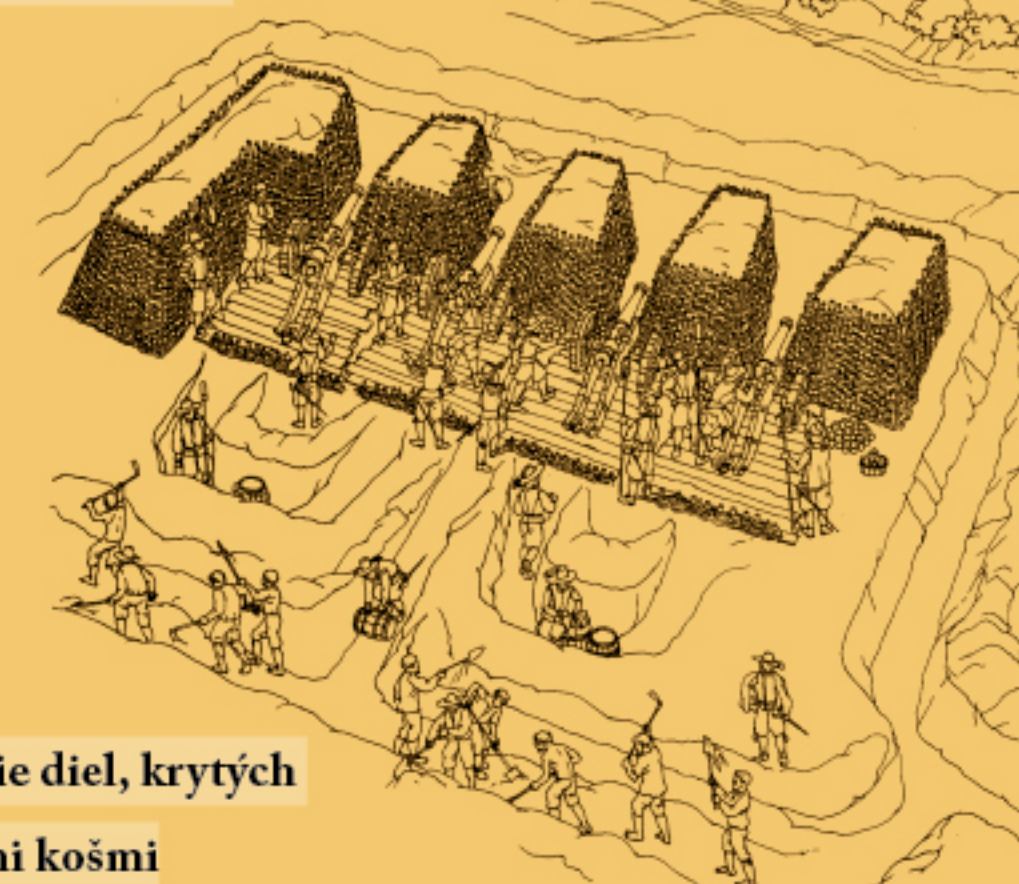
Situácia na uhorsko - poľsko - moravskej hranici na mape z roku 1703

V tejto dobe bol priesmyk opevnený Veľkými šancami so západnou predsunutou redutou a Starými šancami. Východná časť priesmyku bola chránená Malými šancami spojenými s dvoma strážnymi redutami zemným valom a palisádou. V priestore medzi Veľkými a Malými šancami boli vybudované štyri komunikačné

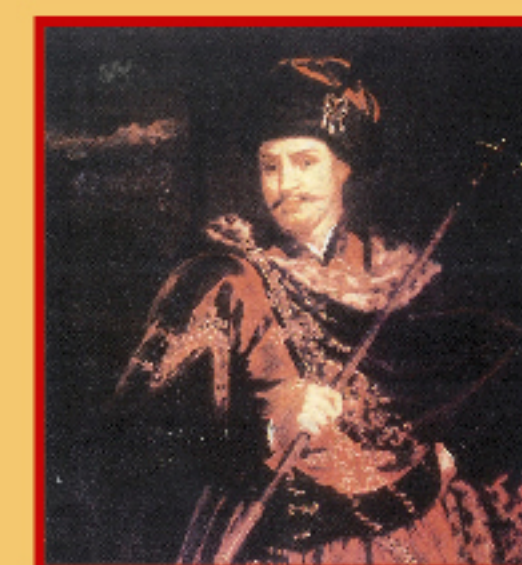
reduty. Na poľských hraniciach tvorili hlavný bod obrany Volské šance na území dnešného Koniakova a jedna komunikačná reduta v smere na Malé šance. Ďalšími predsunutými redutami boli reduta v Lomnej a reduta nad sútokom Milošovského potoka a Kysuce.

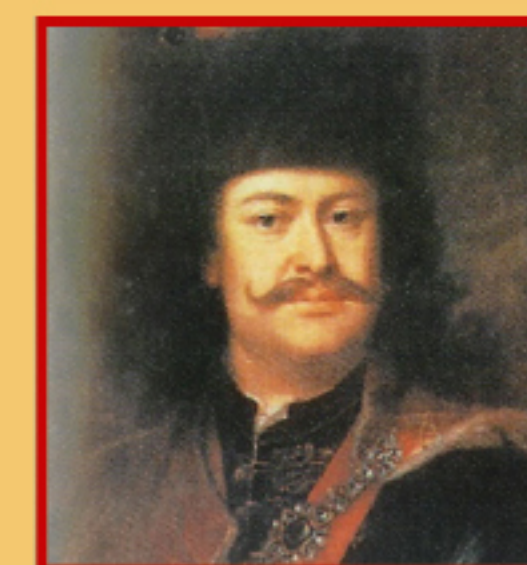
Fázy nabijania dela

Postavenie diel, krytých šancovými košmi

Emerich Tököly (1656–1705)

František II. Rákoci (1676–1735)

kežmarský šľachtic, vodca povstania v rokoch 1678–1683, spojenc Turkov, zúčastnil sa obliehania Viedne v roku 1683

sedmohradské knieža, v rokoch 1703–1711 viedol najväčšie protihabsburské povstanie

Dobytie Nových Zámok

Boje s Turkami

Husár okolo roku 1688

Kurucký jazdec

Kuruci, pôvodne vzbúrení sedliacki krížiari v protitureckom ťažení, sú tak nazývaní tiež povstalci vedení Tökölim a Rákociim